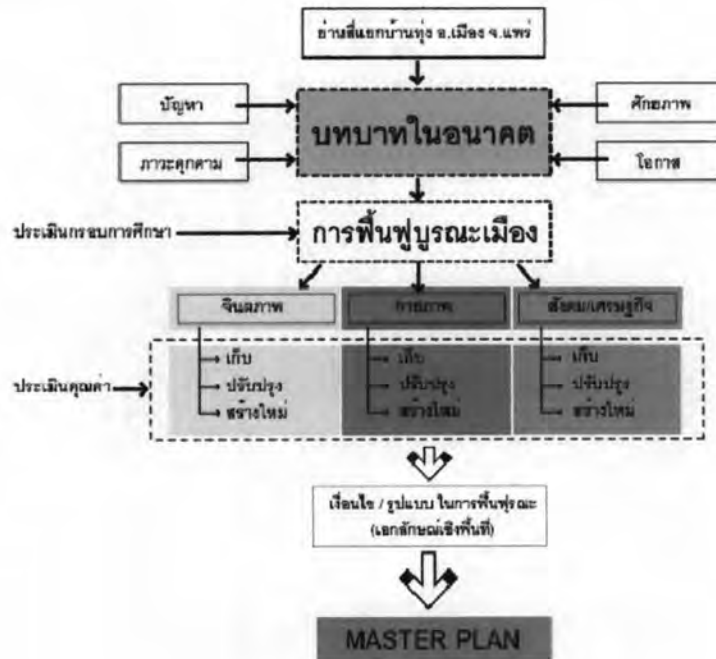

บทที่ 5

โปรแกรมการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดการฟื้นฟูบูรณะเมือง ที่คำนึงถึงการเสริมศักยภาพและแก้ปัญหาในมิติที่ครบถ้วนสมบูรณ์ของบริบทพื้นที่ ทั้งทางด้านกายภาพ จินตภาพ เศรษฐกิจ และสังคม สามารถสรุปเป็นแนวทางการออกแบบชุมชนเมือง (Urban design) เพื่อการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่ ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 5.1 กรอบแนวคิดโปรแกรมการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่ (ที่มา: ผู้วิจัย 2551)

5.1 บทบาทในอนาคตของพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่

เมื่อ มองในบทบาทจากภาพใหญ่จนถึงภาพระดับพื้นที่พบว่า พื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง มีความสำคัญในระดับจังหวัดและรองรับการใช้งานจากผู้ใช้งานภายในจังหวัด(ต่างอำเภอ)และจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งสีแยกบ้านทุ่งภายใต้บทบาทในอดีต คือ พื้นที่พาณิชย์กรรมศูนย์กลาง(หลักของจังหวัด)ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบอันหลากหลายจนส่งผลให้ บทบาทของพื้นที่เป็นเช่นนั้นมาจนถึงปัจจุบัน

จากการ SWOT เพื่อ ระบุ ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่ง (จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย) สรุปได้ว่าบทบาทในอนาคต คือ พาณิชยกรรมศูนย์กลางหลัก ที่ยังคงกิจกรรมด้านการค้าท้องถิ่นและพาณิชยกรรมหลักสำคัญ หากแต่ ในเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีภาวะของย่านพาณิชยกรรมใหม่และพื้นที่การค้าสมัยใหม่เป็นภาวะคุกคามสำคัญ ที่ส่งผลให้เกิดแนวทางสำคัญ 2 ประเด็นคือ

1. เป็นพาณิชย์กรรมหลักต่อไปโดยพัฒนาศักยภาพการแข่งขันในเชิงการค้าเพื่อรักษาบทบาทพาณิชย์กรรมศูนย์กลางไว้โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพาณิชย์กรรมที่ทันสมัย (สมัยใหม่) เทียบเท่าพื้นที่พาณิชย์กรรมใหม่บริเวณชานเมือง

2. เป็นพาณิชย์กรรมหลักต่อไปภายใต้รูปแบบที่แตกต่าง(โดยพัฒนาพื้นที่ภายใต้เงื่อนไขการฟื้นฟูบูรณะเมือง) เน้นบทบาทเป็นพาณิชย์กรรมร่วมสมัยที่เพิ่มสัดส่วนของพื้นที่กิจกรรมและบริการส่วนกลางรวมถึงมีแผนในเชิงรองรับการท่องเที่ยวรวมอยู่ด้วย (การท่องเที่ยวในสัดส่วนที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดแพร่)

โดยแนวทางที่เหมาะสมจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย คือ **แนวทางที่ 2** ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และบริบทแวดล้อม รวมถึงกลุ่มผู้ใช้งานหลักซึ่งคือคนในจังหวัดแพร่และจังหวัดใกล้เคียงที่มีรูปแบบวิถีชีวิตเฉพาะซึ่งวิเคราะห์จากอาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ ที่ยังคงประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรม ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาการของความต้องการและวิถีชีวิตของคนแพร่ที่ต้องการมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยในอนาคตเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่ต้องมีการวางแผนเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ เหล่านี้ควบคู่กัน ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตร่วมสมัยที่ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการสื่อสารที่รวดเร็ว การต่อรองและทางเลือกของการซื้อขายที่มีมากขึ้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่มักจะเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานที่ที่ยังมีความบริสุทธิ์(การค้นหาใหม่ๆ) เป็นต้น โดยเฉพาะมิติเชิงประวัติศาสตร์ซึ่งเมืองแพร่ถือเป็นเมืองที่มีเอกสารและหลักฐานทางวิชาการ(ตามมาตรฐานกลาง)น้อยมาก ทั้งยังถือเป็นเมืองที่ยังรักษาสภาพของกำแพงเมืองโบราณในรูปแบบเมืองหอยสังข์ ไว้ได้เป็นอย่างดี (ถนนเจริญเมืองถือว่าเป็นแนวแกนที่เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่พาณิชย์กรรมเก่ากับพื้นที่เมืองเก่าที่สำคัญที่สุดทั้งประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตรวมถึงวัฒนธรรมและประเพณี) ดังนั้นแนวโน้มการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง จึงประกอบด้วยมิติเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงอย่างน่าสนใจในหลายประเด็น การศึกษาภายใต้กรอบการฟื้นฟูบูรณะด้วยกระบวนการออกแบบชุมชนเมืองจึงนำมาสู่การวิเคราะห์ในมิติแวดล้อมและองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องดังจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

5.2 เงื่อนไขหลักการวางแนวทางการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่

ภายใต้กรอบแนวคิดการฟื้นฟูบูรณะเมือง สามารถสรุปคุณค่าเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติของการศึกษาที่ได้วางกรอบไว้ในข้างต้นประกอบด้วย มิติจินตภาพ มิติกายภาพ มิติสังคมและเศรษฐกิจ นำมาสู่การวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อให้ได้บทสรุปของเนื้อหาภายใต้กรอบแนวคิดการฟื้นฟูบูรณะที่ควรประกอบด้วยภาพใหญ่ 3 ส่วน คือ 1. สิ่งที่ต้องเก็บ 2. สิ่งที่ต้องปรับปรุง 3. สิ่งที่ต้องเพิ่มเติม จากชุดข้อมูลที่ทำการศึกษาสรุปได้ว่า

1. สิ่งที่ต้องเก็บ

"พื้นที่"สำคัญที่สุดคือบริเวณอาคารร้านค้าบริเวณถนนเจริญเมือง และบ้านเก่า ซึ่งถือว่ามีความสำคัญในมิติเชิงประวัติศาสตร์ และ ย่านพาณิชย์กรรมเก่าที่สำคัญ และยังเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้ภายใต้เงื่อนไขของการ "สิ่งที่ต้องเก็บ" ต้องมีการดำเนินการควบคู่กับกับอีก 2 หัวข้อที่ได้กล่าวถึงในขั้นต้นคือ **สิ่งที่ต้องปรับปรุง** และ **สิ่งที่ต้องเพิ่มเติม** เช่น การเก็บอาคารที่มีคุณค่าเพื่อทำการปรับปรุงสภาพอาคาร เก็บจินตภาพของถนนเจริญเมืองและปรับปรุงภูมิทัศน์บางส่วนเพื่อเพิ่มศักยภาพเชิงการค้าโดยการเพิ่มเติมทางเท้าเพิ่มเติมแนวต้นไม้ เป็นต้น

2. สิ่งที่ต้องปรับปรุง

“โครงการจ้างจร” ที่พบว่าเดิมที่มีตรอกซอยตันและถนนส่วนบุคคลจำนวนมากที่ไม่สามารถใช้งานได้ยังมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวความคิดการฟื้นฟูบูรณะโครงการเหล่านี้ให้สามารถกลับมาใช้งานได้จึงเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมกับบริบทของย่านสี่แยกบ้านทุ่ง มากที่สุด

“องค์ประกอบพื้นที่กิจกรรมเดิม” ที่เสื่อมโทรม ล้าสมัย ไม่เหมาะกับการใช้งานในปัจจุบัน เช่น ตลาดสดที่สกปรกและถูกละเลยจนไม่มีผู้ใช้งานเหมือนในอดีต ปรับปรุงโดยการออกแบบและวางผังใหม่ ให้มีสภาพน่าใช้งานสามารถรองรับความต้องการของผู้ใช้ในปัจจุบันและอนาคตได้ เป็นต้น

3. สิ่งที่ต้องเพิ่มเติม

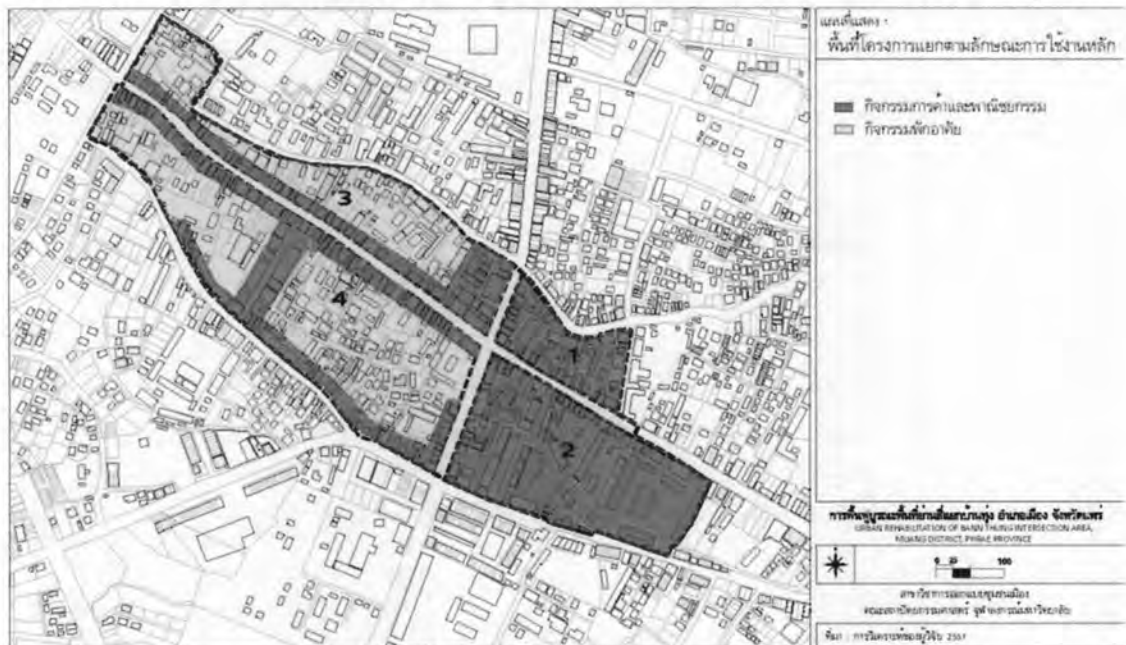
“พื้นที่กิจกรรมใหม่” เพื่อผลในเชิงกระตุ้นให้พื้นที่เกิดการรับรู้และการใช้งานแบบใหม่และกลุ่มผู้ใช้กลุ่มใหม่เดิมให้เกิดโอกาสในเชิงการค้าในรูปแบบที่แตกต่างจากพื้นที่พาณิชย์กรรมใหม่ โดยพื้นฐานการเดิมพื้นที่และกิจกรรมใหม่เข้าไปในพื้นที่ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ระบบที่วางที่มีอยู่เดิมสามารถใช้แนวความคิดการผสมผสานโครงการจ้างจรเดิม ให้แทรกตัวเข้าไปในพื้นที่ชุมชนพักอาศัยเดิม ซึ่งจะเป็นส่วนเติมเต็มให้กับ ตรอกและซอยตัน ในพื้นที่ ให้กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่ เอื้อให้พื้นที่พักอาศัยเดิมปรับตัวเองให้สามารถรองรับกิจกรรมการค้าและพาณิชย์กรรมได้ ถือเป็นกาเพิ่มพื้นที่พาณิชย์กรรมในรูปแบบที่เป็นรูปแบบเฉพาะของพื้นที่นี้ ทั้งยังเป็นจุดแข็งและเอกลักษณ์ที่ย่านพาณิชย์กรรมใหม่และไฮเปอร์มาเก็ตไม่มีศักยภาพที่จะสร้างได้

โดยสรุปแล้วเงื่อนไขทั้ง 3 แม้จะมีเริ่มต้นจากภาพการดำเนินการที่ต่างกัน แต่ไม่สามารถแยกดำเนินการแบบแยกส่วนได้ ซึ่งหากจำเป็นต้องสร้างใหม่สิ่งเหล่านั้นควรมาจากการผสมผสานคุณค่าเชิงพื้นที่(ทุกมิติ) ให้มีความกลมกลืนมากที่สุดเป็นสิ่งสำคัญ ดังเช่นข้อเสนอของผู้วิจัยในส่วนที่“เสนอให้เพิ่มพื้นที่กิจกรรมการค้า” ซึ่งได้ใช้ข้อมูลจากส่วนที่ “เก็บ” และ “ปรับปรุง” เป็นที่มาของแนวความคิดผสมผสานพื้นที่พักอาศัยเดิมที่ส่วนใหญ่อยู่บริเวณด้านหลังแนวกำแพงอาคารพาณิชย์บนถนนสายหลักและสายรองให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่พาณิชย์กรรม(เป็นแนวทางการเพิ่มพื้นที่การค้าโดยอาศัยกลุ่มอาคารที่มีอยู่เดิม) ทั้งนี้ยังคงกายภาพขององค์ประกอบเดิมให้มากที่สุดและถือว่าการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุมชนเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าโดยไม่ทำลายวิถีดั้งเดิมทั้งยังเป็นแนวคิดที่มีแนวโน้มที่จะผสมผสานกิจกรรมของชุมชนด้านหลังและพื้นที่พาณิชย์กรรมริมถนน ที่เคยตัดขาดกันให้สามารถใช้งานได้และผสมผสานประโยชน์เชิงพื้นที่ให้กลายเป็นส่วนหนึ่งที่เอื้อประโยชน์ต่อกันในที่สุด ส่งผลต่อมิติทางสังคมและเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต เป็นต้น

5.3 แนวทางการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่

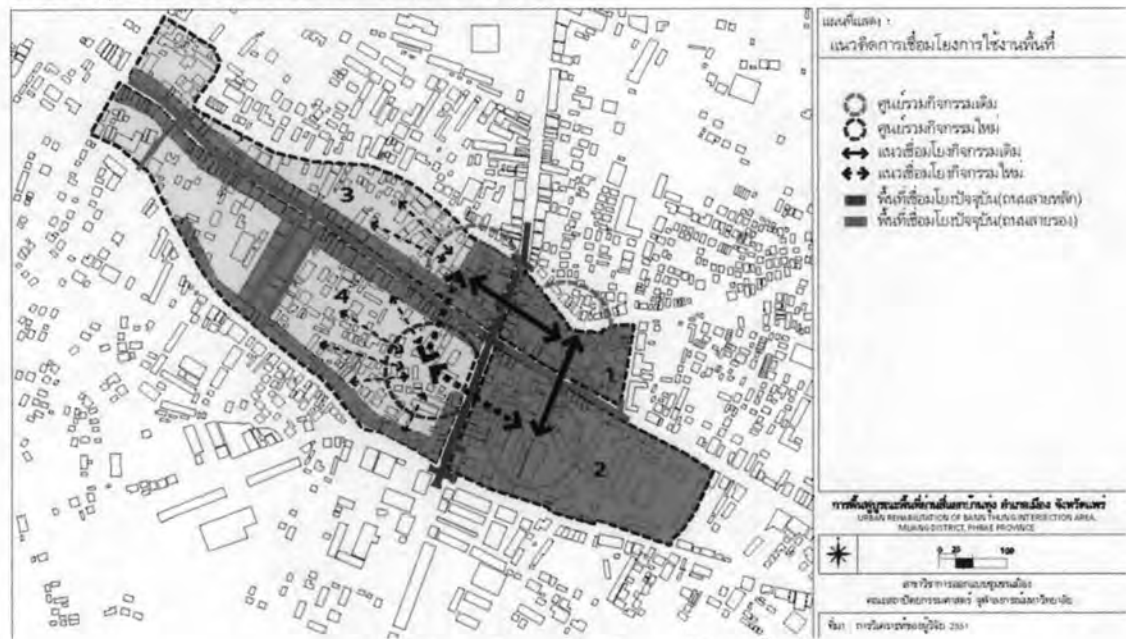
พื้นที่โครงการแยกตามประโยชน์การใช้งานในปัจจุบัน จากการวิเคราะห์พบว่า สามารถแยกพื้นที่ออกได้เป็น 4 ส่วน (ดูแผนที่ 5.1) ด้วยการแบ่งตามประโยชน์การใช้ที่ดินและกิจกรรมการใช้งาน รวมทั้งการตัดผ่านของโครงข่ายถนนสายหลักและสายรอง ส่งผลให้มีการแยกงานใช้งานในพื้นที่โครงการค่อนข้างชัดเจน 2 ลักษณะคือ พื้นที่พาณิชย์กรรมและพื้นที่พักอาศัย ซึ่งปัจจุบัน การใช้งานพื้นที่ 2 ลักษณะนี้ถือว่า ไม่มีความต่อเนื่องของกิจกรรมและมีแนวโน้มที่จะถูกตัดขาดออกจากกันเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นภาพที่พบมากในพื้นที่พาณิชย์กรรมเก่า ซึ่งโครงการเชื่อมต่อก่อนหน้านี้ เช่น ตรอก ซอย ได้ถูกปิดตายไม่มีการใช้งาน การฟื้นฟูบูรณะองค์ประกอบเหล่านี้ขึ้นมาจึงเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมให้พื้นที่สองส่วนนี้ สามารถใช้งานได้ยังมีประสิทธิภาพ

ทั้งยังเป็นกรเพิ่มพื้นที่พาณิชยกรรมในลักษณะการแทรกตัวไปกับย่านชุมชนหลังแนวอาคารพาณิชยกรรมด้านหน้า(ริมถนนสายหลักและสายรอง) ให้ผสมกิจกรรมและเป็นพื้นที่ที่ต่อเนื่องกันทั้งย่านสี่แยกบ้านทุ่งต่อไป

แผนที่ 5.1 พื้นที่โครงการแยกตามลักษณะการใช้งาน

แนวคิดในการเชื่อมโยงพื้นที่ทั้ง 2 เข้าด้วยกันจึงเป็นที่มาของการวิเคราะห์หาแนวทางและรูปแบบของโครงข่ายที่สามารถผสานเอาพื้นที่ที่มีความแตกต่างในแง่การใช้งานและกายภาพของสิ่งปลูกสร้างเข้าด้วยกัน พื้นที่ว่างที่มีโอกาสในการพัฒนาให้เป็นโครงข่ายการเชื่อมต่อจึงเป็นประเด็นหลักซึ่งถูกนำมาเพื่อเป็นส่วนเชื่อมต่อระหว่างเส้นทางกิจกรรมและพื้นที่เชื่อมโยงกิจกรรมการค้าที่มีอยู่เดิม(พื้นที่นี้หมายถึงถนนยันตรกิจโกศลและถนนเจริญเมือง)ให้เข้าสู่พื้นที่พักอาศัยด้านใน โดยคำนึงถึงเอกลักษณ์และคุณค่าขององค์ประกอบเชิงพื้นที่ให้มากที่สุด ซึ่งถือเป็นการรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมเอาไว้พร้อมกัน

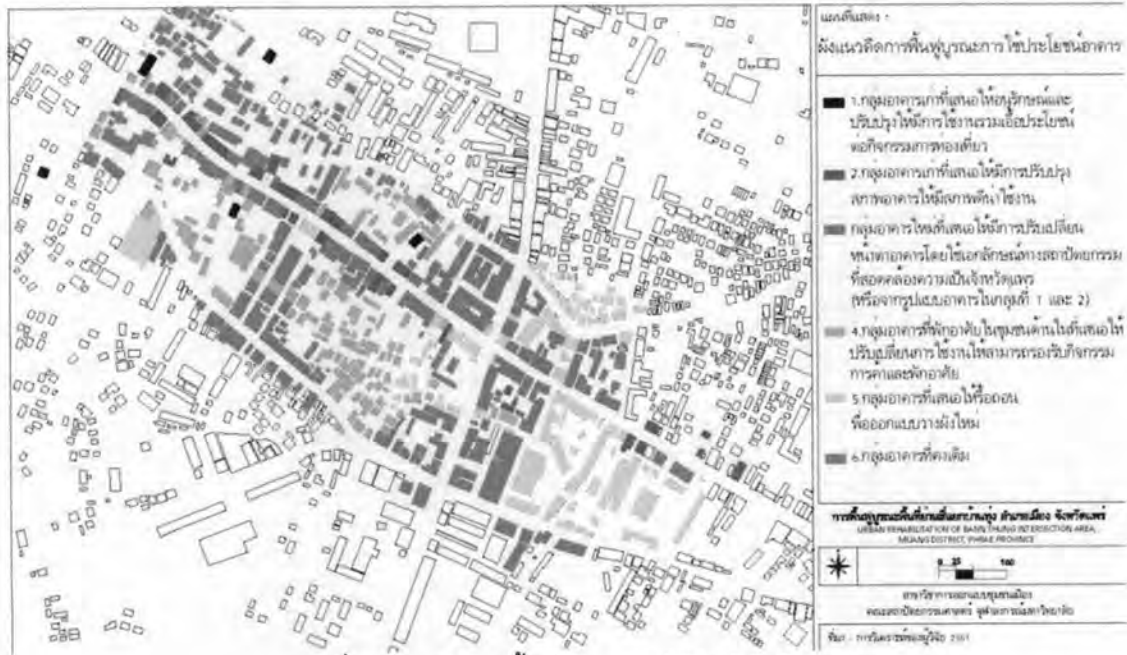
แผนที่ 5.2 แนวคิดการเชื่อมโยงการใช้งานพื้นที่

จากการวิเคราะห์พื้นที่พบว่า หากสามารถเชื่อมต่อพื้นที่ในชุมชนหลังแนวอาคารพาณิชย์(ริมถนนสายหลัก)จะส่งผลให้การเชื่อมต่อพื้นที่โครงการดีขึ้น ทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสให้มีพื้นที่ใช้งานในส่วนพาณิชย์กรรม (พักอาศัย)เพิ่มมากขึ้น การวางแนวคิดในลักษณะแทรกพื้นที่เชื่อมต่อให้ผสมผสานเข้ากับพื้นที่ชุมชนเดิมจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อย่านสี่แยกบ้านทุ่ง ภายใต้กรอบการฟื้นฟูบูรณะเมือง

ทั้งนี้องค์ประกอบของพื้นที่พาณิชย์กรรมเก่าที่ยังคงเป็นปัญหาหลักอีกปัญหาหนึ่ง คือ ปัญหาขาดแคลนที่จอดรถและจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร ซึ่งย่านสี่แยกบ้านทุ่งเป็นอีกพื้นที่ที่ประสบปัญหาในข้อนี้ จากการวางแนวทางการใช้พื้นที่และโครงข่ายการเชื่อมต่อพื้นที่ในข้างต้น สามารถวิเคราะห์พื้นที่เพื่อเติมเต็มองค์ประกอบเหล่านี้ โดยใช้แนวคิด การแทรกตัวและกระจาย ตามจุดต่างๆทั่วบริเวณพื้นที่โครงการ โดยเน้นการใช้พื้นที่ขนาดเล็กที่มีศักยภาพเหมาะสม(ตามสภาพอำนวย)แต่สามารถรองรับการใช้งานในรัศมีการให้บริการที่สั้นที่สุด ซึ่งในผังแนวคิด สามารถวางพื้นที่เหล่านี้ในรัศมีการให้บริการที่ 150 ม. (จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย) ซึ่งจากการวางตำแหน่งในพื้นที่โครงการพบว่า บื้องต้นสามารถใช้พื้นที่ด้านหลังอาคารพาณิชย์ และในส่วนของพื้นที่ถนนเจริญเมืองนั้น สามารถใช้ประโยชน์จากถนนสายรองรอบพื้นที่เป็นตัวรองรับการเข้าถึงพื้นที่จอดรถได้โดยสะดวก ทั้งยังสามารถเชื่อมต่อพื้นที่เหล่านี้ให้เข้ากับ พื้นที่เป้าหมายที่จะพัฒนาให้เป็นโครงข่ายการเชื่อมต่อภายในพื้นที่โครงการทั้งหมดได้อย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับสัณฐานเดิมของพื้นที่โครงการอีกด้วย (ดูแผนที่ 5.3)

ด้านแนวทางการฟื้นฟูบูรณะอาคารในพื้นที่โครงการ จากการสำรวจพื้นที่โครงการสามารถจำแนกแนวทางในการวางแผนการฟื้นฟูบูรณะอาคารได้ดังต่อไปนี้ คือ 1.กลุ่มอาคารเก่าที่เสนอให้อนุรักษ์ณ์และปรับปรุงให้มีการใช้งานรวมเอื้อประโยชน์ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว (สามารถใช้เป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชนและเมืองได้) 2.กลุ่มอาคารเก่าที่เสนอให้มีการปรับปรุงสภาพอาคารให้มีสภาพดีน่าใช้งาน) 3.กลุ่มอาคารใหม่ที่เสนอให้มีการปรับเปลี่ยนหน้าตาอาคารโดยใช้เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องความเป็นจังหวัดแพร่ (หรือจากรูปแบบอาคารในกลุ่มที่ 1,2) 4.กลุ่มอาคารที่พักอาศัยในชุมชนด้านในที่เสนอให้ปรับเปลี่ยนการใช้งานให้สามารถรองรับกิจกรรมการค้าและพักอาศัย 5.กลุ่มอาคารที่เสนอให้รื้อถอนเพื่อออกแบบวางผังใหม่ 6.กลุ่มอาคารที่คงเดิม

แผนที่ 5.5 แนวคิดการใช้พื้นที่สาธารณะใช้ประโยชน์อาคาร

เมื่อมองในภาพรวมแนวทางการใช้พื้นที่ว่างในพื้นที่ชุมชนเดิมและแนวทางการฟื้นฟูบูรณะการใช้ประโยชน์อาคาร มีรูปแบบและความสัมพันธ์กันในลักษณะของการใช้กลุ่มอาคารที่พักอาศัยเดิมในแง่ของเป็นตัวเชื่อมต่อกิจกรรมในพื้นที่ ทั้งในแง่กิจกรรมการค้าและพาณิชย์โดยการปรับการใช้งานให้เป็นอาคารพาณิชย์กรรม กึ่งพักอาศัย และเป็นพื้นที่ที่ถึงสาธารณะที่เชื่อมกิจกรรมทางสังคมในแง่ของพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน ในขณะเดียวกัน

นอกจากนี้รายละเอียดของพื้นที่ถนนเจริญเมืองยังมีคุณค่าและความสำคัญในหลายมิติ ทั้งจากการสำรวจสภาพปัจจุบันลักษณะการใช้งานและการทบทวนวรรณกรรมในแง่ของประวัติศาสตร์และประเพณี สามารถสรุปได้ว่า พื้นที่ถนนเจริญเมือง ช่วงตั้งแต่ สีแยกบ้านทุ่งจนถึง แยกน้ำพุบริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด มีความเป็นพื้นที่สาธารณะระดับจังหวัด และใช้เป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมที่หลากหลาย รวมถึงมีองค์ประกอบของร้านค้าและบ้านเก่าแก่ที่แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการที่สำคัญทางการค้าและประวัติศาสตร์ในด้านต่างๆ นับแต่ยุคสร้างเมืองแพร์ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้สะท้อนออกมาในรูปแบบขององค์ประกอบของอาคารร้านค้าเก่าที่มีพื้นที่สำหรับรองรับกิจกรรมการค้า เช่น ทางเดินด้านหน้าอาคาร (ร้านค้า) ที่มีหลังคาคลุมตลาดความยาวอาคาร ซึ่งปัจจุบัน บางส่วนยังสามารถใช้งานได้ และถือเป็นองค์ประกอบที่ควรค่าแก่การฟื้นฟูบูรณะและส่งเสริมการใช้งาน การเพิ่มองค์ประกอบของทางเท้าให้เกิดการใช้งานที่เชื่อมต่อกับองค์ประกอบเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของพื้นที่การค้าเก่าแก่ในแง่ของการให้ความสำคัญกับผู้ใช้งานและคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการเป็นสำคัญ ซึ่งปัจจุบันนี้องค์ประกอบดังกล่าวถูกรื้อทำลายและใช้วางสินค้าทำให้ไม่สามารถใช้งานได้เหมือนเช่นเคย ส่งผลให้สูญเสียจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ไปอย่างน่าเสียดาย แนวทางการฟื้นฟูบูรณะองค์ประกอบทางเดินเท้าหน้าอาคาร จึงถือเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสร้างโครงข่ายการสัญจรในพื้นที่สีแยกบ้านทุ่งเพื่อเสริมสร้างศักยภาพเชิงการค้าที่แตกต่างจากพื้นที่พาณิชย์กรรมสมัยใหม่ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

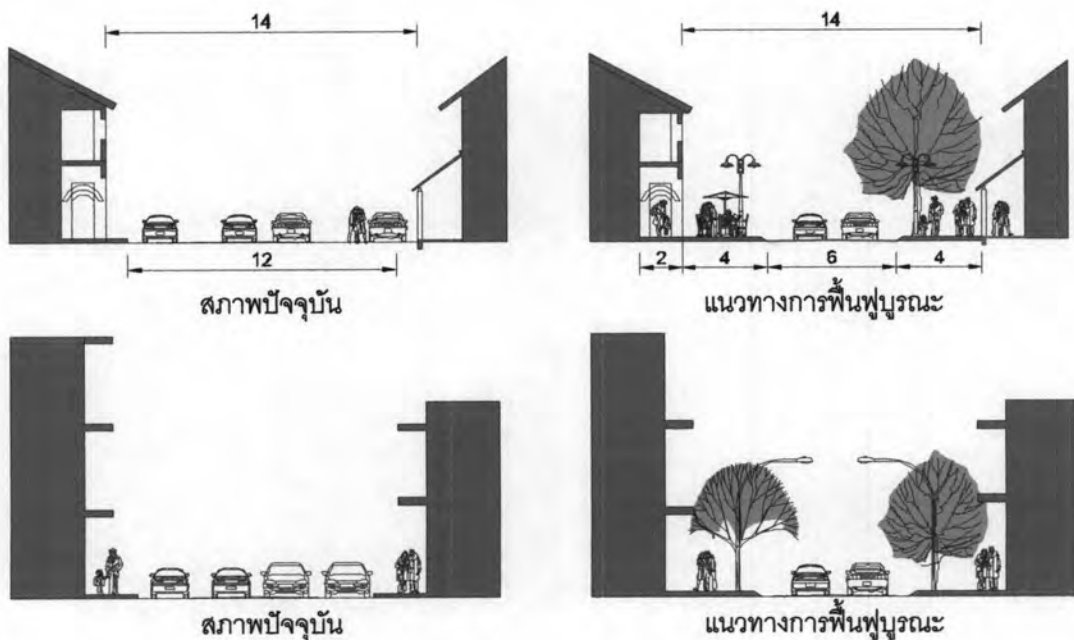

รูปที่ 5.1 สภาพทางเดินเท้าหน้าอาคารพาณิชย์เก่าบนถนนเจริญเมือง

(ที่มา: ผู้วิจัย 2551)

จากองค์ประกอบหน้าร้านค้าเก่าสู่การฟื้นฟูบูรณะองค์ประกอบทางเดินเท้าบริเวณถนนเจริญเมืองและพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง สามารถสรุปแนวทางได้ดังนี้

บริเวณทางเดินด้านหน้าอาคารเก่าถือเป็นองค์ประกอบที่มีคุณค่า การฟื้นฟูบูรณะทางเดินเท้าที่เหมาะสมคือการเพิ่มพื้นที่ทางเดินเท้าโดยขยายเข้าไปในส่วนของพื้นที่ถนนเดิมเป็นแนวทางที่เหมาะสมเนื่องจากจะไม่เป็นการทำลายอาคารเก่าและสามารถสร้างมุมมองสู่อาคารเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถนำไปเป็นต้นแบบของทางเดินเท้าหน้าอาคารพาณิชย์สมัยใหม่ด้วยเช่นกัน

รูปที่ 5.2 รูปแบบแนวทางการฟื้นฟูบูรณะรูปแบบทางเดินเท้าหน้าอาคารพาณิชย์เก่าบนถนนเจริญเมือง

(ที่มา: ผู้วิจัย 2551)

ทั้งนี้แนวคิดในส่วนของทางเดินเท้ายังเป็นส่วนที่ถูกนำไปพัฒนาในพื้นที่โครงข่ายเชื่อมต่อที่แทรกตัวเข้าไปในพื้นที่ชุมชนพักอาศัย แต่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อคำนึงถึงความเป็นสัดส่วนและความเป็นส่วนตัวของพื้นที่ใช้งานในพื้นที่พักอาศัยเป็นสำคัญ ซึ่งสภาพปัจจุบันส่วนใหญ่มีการก่อสร้างแนวรั้วซึ่งไม่เอื้อให้เกิดการใช้พื้นที่อย่างผสมผสาน และเกิดการแบ่งแยกตัดขาด ส่งผลต่อเนื่องถึงความสัมพันธ์ในระดับชุมชนและละแวกบ้าน แนวคิดการสร้างโครงข่ายการเชื่อมต่อด้วยถนนเดินเท้าจึงเป็นแนวทางในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสีแยกบ้านทุ่งด้วยรูปแบบที่พัฒนามาจากทางเดินเท้าริมถนนหน้าอาคารพาณิชย์กรรมเก่าเป็นหลัก

สภาพปัจจุบัน

แนวทางการฟื้นฟูบูรณะ

รูปที่ 5.3 รูปแบบแนวทางการฟื้นฟูบูรณะทางเดินเท้าในพื้นที่ชุมชน

(ที่มา: ผู้วิจัย 2551)

5.4 สรุปแนวทางการฟื้นฟูบูรณะย่านสีแยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่

จากการประมวลศักยภาพและปัญหาของพื้นที่ย่าน "สีแยกบ้านทุ่ง" อ.เมือง จ.แพร่ สามารถสรุปเป็นโปรแกรมการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ ภายใต้คุณค่าและบริบทของพื้นที่ที่คำนึงถึงการเสริมศักยภาพและแก้ปัญหาในมิติที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จินตภาพ เศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับ กลุ่มคน เวลา และกิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

5.4.1 มิติทางจินตภาพ

ฟื้นฟูบูรณะองค์ประกอบทางจินตภาพสำคัญเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของพื้นที่ โดยการสร้างให้เกิดภาพจำที่ชัดเจนขององค์ประกอบในแต่ละส่วนของพื้นที่โครงการ โดยเน้นให้เกิดประโยชน์ในการอ้างอิงตำแหน่งของผู้ใช้งานโดยเน้นในจุดที่เป็นจุดหมายตาเดิมที่พัฒนาให้ดีขึ้นและเพิ่มตำแหน่งใหม่ในพื้นที่ เช่น พื้นที่สีแยกบ้านทุ่ง เสนอให้ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เกิดเอกลักษณ์ที่ชัดเจน เช่น สีแยกบ้านทุ่ง พื้นที่ตลาดสดในพื้นที่ (ตลาดสดชมภูมิ่ง ตลาดสดบ้านทุ่ง ตลาดสดแพร่ปรีดา) ถนนเจริญเมืองตลอดความยาว เป็นต้น

5.4.2 มิติทางกายภาพ

แก้ไขความเชื่อมต่อของโครงข่ายการสัญจรภายในและพื้นที่ต่อเนื่องทุกระบบ โดยเน้นการสร้างแตกต่างกับพื้นที่พาณิชย์กรรมใหม่ ปรับปรุงโครงข่ายและคุณภาพของทางเดินเท้าในถนนสายหลัก

(ถนนเจริญเมือง) และเพิ่มแนวถนนใหม่ที่พัฒนามาจากพื้นที่ว่างในชุมชนเดิมต่อเนื่องจากถนนยันตรกิจโกศล บริเวณวัดต้นธง(ด้านหน้า)แทรกตัวและอาศัยพื้นที่ชุมชนบางส่วนเป็นระบบโครงข่ายเชื่อมต่อไปที่ทั้งหมดจนถึง บริเวณพื้นที่ศาลเจ้าปู่เจ้าก๋ง เพื่อสร้างเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมร่วมสมัยในย่านสี่แยกบ้านทุ่ง เพิ่มสัดส่วนของพื้นที่ว่างสาธารณะในบริเวณพื้นที่โครงการให้สามารถรองรับกิจกรรมและวิถีชีวิตร่วมสมัยโดยใช้บริบทของพื้นที่ชุมชน และพื้นที่พาณิชยกรรมโดยรอบเป็นต้นแบบในการฟื้นฟูบูรณะ เช่น พื้นที่สาธารณะแบบละแวกบ้านและระดับ ชุมชนการค้า ลานเอนกประสงค์ ปรับปรุงสภาพอาคารเก่าที่มีคุณค่าและอาคารร้านค้า โดยเฉพาะบริเวณถนน เจริญเมือง ให้มีความโดดเด่นแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่พาณิชยกรรมเก่าของจังหวัดแพร่ รวมถึงปรับเปลี่ยนการใช้งานอาคารบางส่วนให้มีความสัมพันธ์กับความต้องการของผู้ใช้

5.4.3 มิติทางสังคมและเศรษฐกิจ

สร้างความหลากหลายของประโยชน์การใช้สอยอาคารและที่ดินอย่างเหมาะสม สอดคล้อง กับศักยภาพการเข้าถึง รวมทั้งการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจ(บริเวณถนนเจริญเมือง ถนนช่อแฮ ถนนเหมืองหิด ถนนเหมืองแดง)โดยการวางแผนการใช้ประโยชน์อาคาร(พื้นที่ชุมชนเหมืองหิด-ต้นธง) และพื้นที่ว่างในชุมชนให้ สามารถใช้งานในเชิงพาณิชยกรรมกึ่งพักอาศัยและส่งเสริมให้เป็นพาณิชยกรรมพื้นถิ่นต้นแบบเพื่อสร้างจุดแข็ง และศักยภาพในเชิงการค้าโดยมีรูปแบบเฉพาะพื้นที่

รายละเอียดเหล่านี้จะได้นำไปเป็นข้อมูลหลักในการออกแบบและวางผังแม่บททางกายภาพการฟื้นฟู บูรณะพื้นที่ย่านสี่แยกบ้านทุ่ง อ.เมือง จ.แพร่ โดยแนวทางการออกแบบชุมชนเมือง (Urban design) ที่คำนึงถึง การเสริมศักยภาพและแก้ปัญหาภายใต้บริบทพื้นที่ ทั้งทางด้านกายภาพ จินตภาพ เศรษฐกิจและสังคม ใน ขั้นตอนต่อไป